

Nr 85.

Ankom till riksdagens kansli den 3 december 1941 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utnyttjande av anslaget till krislån.

I en till riksdagen den 7 november 1941 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 327, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva, att odisponerade medel av det till Avsättning till fonden för krislån till jordbrukare för budgetåret 1941/42 anvisade anslaget må på i huvudsak samma villkor, som gällt för hittills utdelade krislån, under nämnda budgetår användas för utlämnande av krislån till jordbrukare, vilka på grund av 1941 års felslagna skörd äro i trängande behov av ekonomiskt bistånd.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas nedan, hänvisa till propositionen.

Genom beslut av innevarande års riksdag (prop. nr 61, r. skr. nr 88) anvisades till Avsättning till fonden för krislån till jordbrukare under nionde huvudtiteln dels å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett anslag av 5,000,000 kronor och dels å riksstaten för budgetåret 1941/42 ett anslag å likaledes 5,000,000 kronor. Bestämmelser angående lånen finnas upptagna i kungörelsen den 14 mars 1941 (nr 138).

Av de för ifrågakvarande ändamål anvisade medlen återstå för närvarande odisponerade i runt tal 2,000,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom framgår av vad jag anförde i samband med framläggande av propositionen nr 61 tillkom ifrågakvarande låneverksamhet huvudsakligen i anledning av 1940 års felslagna skörd, vilken medfört en avsevärd minskning i inkomsterna från jordbruket med därav följande svårigheter att erhålla likvida tillgångar. Det kunde nämligen förutses, att på grund därav i samband med vårbrukets igångsättande betydande svårigheter skulle uppstå för vissa jordbrukare att anskaffa utsäde, gödningsämnen och andra driftsförnödenheter för jordbruket, liksom ock att svårigheter skulle uppkomma att betala förfallna arrendeavgifter och annuiteter å lån. Sedan nu resultatet av 1941 års skörd kan överblickas, måste konstateras att även detta års skörd i lika, om icke än högre grad, slagit fel. Starka skäl tala sålunda för att den igångsatta låneverksamheten fortsättes för att bereda lättnader i

jordbrukarnas av årets skörderesultat förorsakade svårigheter att anskaffa medel till betalning av för jordbruket erforderliga driftsförnödenheter samt förfallna arrendeavgifter och annuiteter m. m. Jag tillstyrker därför att riksdagens samtycke inhämtas att få disponera de medel av ifrågavarande, för budgetåret 1941/42 anvisade anslag, vilka ännu icke tagits i anspråk, för utlämnande av lån till jordbrukare, som på grund av årets felslagna skörd råkat i sådana svårigheter att de äro i trängande behov av ekonomiskt bistånd. Tillika torde Kungl. Maj:t bemyndigas att vidtaga de smärre jämkningar i bestämmelserna om krislån, vilka finnas påkallade med hänsyn till den erfarenhet, som under den gångna tiden gjorts rörande låneverksamheten. Frågan huruvida för ändamålet erfordras ytterligare medel torde, sedan redogörelse för låneverksamheten inkommit från egnahemsstyrelsen, få upptagas till förnyat övervägande.»

Utskottet.

Såsom departementschefen framhållit har även 1941 års skörd slagit fel liksom fjolårets och kanske i än högre grad. De skäl, som föranledde tillkomsten av krislåneverksamheten, synas därför med ej mindre styrka tala för verksamhetens fortsättande. Utskottet vill sålunda biträda förslaget, att odisponerade medel av ifrågavarande redan anvisade anslag må tagas i anspråk för utlämnande av krislån jämväl för att bereda lättnader i de svårigheter, vari jordbrukarna råkat på grund av innevarande års svaga skörderesultat, när det gäller att anskaffa för jordbruket erforderliga driftsförnödenheter samt att erlægga förfallna arrendeavgifter och annuiteter m. m. Med hänsyn till årets svaga skörd synes möjlighet böra öppnas att efter prövning i varje särskilt fall bevilja krislåntagare nödigt uppskov med förekommande amorteringsskyldighet för krislån. Utskottet tillstyrker, att Kungl. Maj:t bemyndigas vidtaga påkallade smärre jämkningar i bestämmelserna om krislån.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 2 december 1941.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Gabrielsson, Jacob Hansson, Anderberg, Svedberg* och *Gottfrid Karlsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Lundbom, Nilsson i Steneberg, Johansson i Öckerö* och *Jonsson i Fjäle*.